

1

Mimmi

Kõik saab alguse ühel pühapäevasel pärastlõunal, Östersundi kesklinnas asuvas korteris, kus aprillipäike paistab äsja-pestud akendest sisse ja langeb roosadele tulpidele laual seisvas ümaras vaasis.

Lillede ümber on kaetud kohvilaud: šokolaadirullbiskviit hapuka sidrunikreemitäidisega, suvine vahukooretort mustikatega, vaarikamoosiküpsised ja gluteenivabad koogid Astridile, kes teisi küpssetisi võib ainult imetleda. On kohvi ja teed ning nii piima kui kohvikoort.

Mimmi võtab igast sordist natukene. Tema eriline lemmik on rullbiskviit. Ta ei osale nende kohvitamiskohtumiste korraldamisel sugugi esimest korda. Tema ja paar teist vabatahtlikku vanurite tugiteenusest hoolitsevad kordamööda selle eest, et pensionärid, kes tahavad veidi tihemini kodust välja saada, saavad mõned tunnid kohvitassi kõrval üksteisega juttu ajada, enne kui on jälle aeg koju minna – teleka ja õhtuse lemmiksaate juurde.

Talle on vanemad inimesed tegelikult alati meeldinud. Juba väiksena sai ta peaaegu vihaseks, kui ta pandi õhtusöögi ajal lastelauda. (Lapsed on mittemidagiütlevad indiviidid, kel puudub igasugune elukogemus.) Enamasti hiilis ta varem või hiljem ikkagi täiskasvanute lauda, kus arutati unenägusid, poliitikat ja kuulujutte.

Sellepärast meeldivadki talle hirmsasti need kohtumised kohvilaua taga ja *eriti* meeldib talle juttu ajada nende kaheksakümne- ja üheksakümneaastaste naistega. (Jah, võib-olla kõigiga peale Briti, kellel on enda sõnutsi alati poes käies taskunuga kaasas, juhuks kui ta peaks, *tsitaat*: „sattuma kokku kellegagi, kes on pärit Ugandast.“ Teised naised on igatahes äärmiselt paeluvad, samuti nagu nende elulood.)

Aga täna ei taha ta jalad paigal püsida. Need põntsutavad vastu parketti – kogu ta keha oleks nagu energiat täis. Varsti on suvi käes. Kohe algab seiklus. Kõigest mõne kuu – ei, isegi nii palju mitte, *nädala!* – pärast võib ta rooli istuda ja oma reisi alustada. Elevus surub alla isegi ta õietolmuallergia.

Ta sunnib ennast tagasi olevikku. Täna istub ta kaheksakümne viie aastase Maj kõrval. Maj on ennast meikinud ning pannud selga valge pluusi ja vaarikapunase kampsuni. Naised panevad ennast nendeks kohtumisteks alati kenasti riidesse. Mimmi arvates on see tore. See on nende nädala tipphetk.

„Kas rullbiskviit oli hea, Maj?“

„Oo, jaa. Täiesti imeline!“

Mimmi naeratab.

„Kuidas sul pärast viimast kohtumist läinud on?“

„Jah, täitsa kenasti. Sain oma tütrelt uusi lilli, mille eest hoolitseda, need on kodus aknalaual ja näevad hirmus kenad välja.“

„Lilled teevad elu ilusamaks.“

„Nii on. Aga koduhoolduse personal on kahjuks muutunud. Seda juhtub nii tihti, et ei jõua sammugi pidada. Nüüd käib minu juures täiesti uus naine.“

Britt tõstab teisel pool lauda pilgu oma koogilt.

„Ega ometi keegi Ugand...“

„Aitäh, Britt,“ torkab Mimmi kähku vahele.“

„Ta on väga armas tüdruk,“ ütleb Maj. „Ta on tubli, aga poes käib ta ainult ICA-s ja viimane kord tõi ta mulle paki tomateid, mis maksid viiskümmend krooni. Viiskümmend! Ma ütlesin, et ta peaks autoga hoopis Willysesse sõitma, seal on palju odavam! Aga ta ütleb, et see on liiga kaugel. Loomulikult on neil ajanappus ja muu selline.“

Mimmi noogutab.

„Saan aru. Toidukaupade hinnad on praegu tõesti kõrged ja see mõjutab paljusid. Aga kevad on käes. See on ju imeline.“

„Jah, kevad on ilus. Seda on terve talve igatsetud.“

Ka Mimmi on seda igatsenud. Nad elavad sellises Rootsi osas, kuhu saabub kevad alles aprillis. Mõnikord mais. Aga siin põhjas on muidugi teisi asju, suusatamine ja muinasjutuline loodus. Ja lumi, peaaegu kogu aeg.

„Tahad, ma räägin midagi?“

Nüüd on Maj ennast tema poole pööranud ja vaatab talle silma. Ta räägib vaikselt.

„Jah?“

„Ma sain kirja.“

„Ah soo!“

„Kreekast.“

„Vau! Kas sa tunned sealt kedagi?“

„Ei. Või jah. Aga ma ei tunne teda, vaid *tundsin*. Kaua aega tagasi. Üks ...“

Vanadaam kallutab ennast lähemale.

„Üks mees. Tema nimi on Akio. Ja meil oli kunagi ammu romanss, saad aru. Viiekümnendate lõpus. Ma olin ainult kahekümne ümber. Aga kui armunud ma olin! Me kohtusime

Ateenas. Sel suvel elasin ma mitu kuud seal, enne kui tagasi Rootsi sõitsin.“

„Aga Maj, kui lahe, mul polnud aimugi, et sa oled Kreekas elanud.“

„Oo, jaa. See vanaeit siin on elanud põnevat elu.“

Ta naeratab müstiliselt.

„Kas kirja saatis see Akio?“

„Jah. Ta poeg aitas tal mu aadressi leida. See internet on ikka fantastiline, kui mõtlema hakata.“

„Ja mida ta kirjutas?“

Nüüd Maj ohkab.

„Nojah. Seda ...“

Mimmi hoiab hinge kinni.

„Seda ma ei mäleta. Ma olen hakanud asju unustama. Aga ilus kiri oli. Akio oli selle igatahes ise kirjutanud. Mõtleks, et ta on elus! Kõik Rootsi mehed surevad enne kaheksakümnet. See on nagu loodusseadus.“

Mimmi purskab naerma.

„Oo, jaa. Aga see Akio on elujõuline?“

„Jah.“

„Kas sa igatsed teda?“

Maj on hetke vait, siis raputab pead.

„See on teine peatükk, saad aru. Teine elu.“

„Kas sa tahaksid temaga rääkida?“

„Mis mõttes?“

„Telefonis või nii?“

„Kuule, ei. Ma pole nii ammu inglise keelt rääkinud, ma ei mäleta enam peaaegu, kuidas teregi öeldakse. Kas ma saaksin veel ühe?“

Ta osutab rullbiskviidile ja Mimmi lõikab talle veel ühe viilu. Maj asub kohe koogi kallale, aga Mimmi märkab ta

pilgus midagi. Ta ei oskagi öelda, mis see on. Maj oleks äkitselt nagu kusagil mujal. Võib-olla teises ajas, teises elus, Ateenas.

*

Samal päeval kell kuus pargib Mimmi auto Odensalas kollase maja ette. Kui ta on autouksed lukku pannud, teeb ta paar ettevaatlikku sammu libedal garaažiesisel sissesõiduteel. Ta tõstab rullukse üles ja seal, garaažis, see ongi.

Hasse.

Tema armas Fiat Ducato. Kakskümmend aastat vana matkaauto, mis on praegu talvekorteris. Aga nagu karudel, nii on selgi varsti aeg elule ärgata ja taas jahile suunduda. *Lõpuks*. Talv on tundunud terve igaviku pikkusena.

Mimmi ei igatse ainult suve ja suplemist ja hiliseid õhtuid päikese käes. Ta on igatsenud Hasset.

Autot, mis on viimastel aastatel olnud enam-vähem ta eluarmastus. Parim, mida ta on kohanud. Autole andis nime selle varasem omanik ja Mimmi ei ole nime vahetanud. Auto on nii mitmeski mõttes ideaalne partner. Teda saab juhtida, talle saab ülevaatuse teha, läheb alati käima ja esitab äärmiselt vähe nõudmisi. Erinevalt Ovest. Kui nad kolm aastat tagasi lahku läksid, tegi Mimmi kohe selgeks: Hasse jätan ma endale. Ove väitis, et Hasse läheb ainult palju raha maksma, roostetab ja tema väärtus langeb. Mimmi pidi pingutama, et mitte öelda, et sarnasus Ovega on rabav.

Praegu on neil hea suhe, palju parem kui siis, kui nad abielus olid. Nad on sõbrad ja Ove on koos hoopis Jeanette'i, küünetehnikuga (jumal tänatud selle ametirühma eest, kes jaksavad iga päev oma rasket tööd teha), kellel on blond

juuksepahmakas ja kuklas budistlik tätoveering, mis näeb rohkem põletusarmina välja.

Mimmi silitab kergelt Hasse kapotti.

„Varsti, sõbrake,“ ütleb ta. „Varsti oleme sina, mina ja maailm.“

2

Lena

Samal ajal, vähem kui kilomeetri kaugusel, vahib Lena ennast vannitoapeeglist.

Nägu, mis talle vastu vaatab, on nagu unelm. Angelina Jolie, kes on tõstetud punaselt vaibalt Östersundi eeslinna. Pehmed suured huuled, elavad silmad ja juuksed, mis kasvavad igal ööl viis sentimeetrit.

HAHAHAA. *Jaa, muidugi.*

Ta tõmbab käega läbi hallide juuste. Hall on moes, on ta kuulnud. *Embrace the gray*^{*}, kästakse naisteajakirjades. See on muidugi lihtne, kui need hallid juuksed on supermodelli ja mitte Lena Svedbergi peas. Ise näeb ta tänase päeva auks välja nagu lahtilõigatud laip mõnes Taani krimisarjas. *Embrace the dead*^{**}.

Tänases hommikuprogrammis räägiti, kui tähtis on endas tänulikkust arendada. Kõigil inimestel on midagi, mille eest tänulik olla. Te pole kohtunud minuga, mõtles Lena, kui oma hommikukohvi jõi. Aga siis muutis ta meelt. Loomulikult on neil õigus. Ta pole näljas. Tal on igal õhtul toit laual, kuigi see pole veisefilee ja *burrata*. Tal on kogumiskontol sada kuuskümmend tuhat krooni. Ta ümber on inimesi, kes temast

^{*} Saa halliga sina peale (ingl k). – *Siin ja edaspidi tõlkija märkused.*

^{**} Saa surnutega sina peale (ingl k).

enam-vähem hoolivad. Ta pole just kõige üksildasem inimene siin maamunal. Ja ta ei põe ka ühtki hirmsat haigust.

„Ma olen tänulik, et ma ei põe mingit hirmsat haigust,“ ütleb Lena ja vaatab peeglisse.

Ime! Kui kähku see käis, nüüd on ta terve!

Ei, nii lihtne elu ju pole. Ta proovib uuesti.

„Ma olen tänulik, et mul on olnud väga terved hambad ja neid pole pidanud kunagi puurima.“

See tundus õige veidi parem. Ta elus on igatahes asju, mille eest tänulik olla. Ta teab seda. Asi on lihtsalt selles, et ta pole ennast ammu niimoodi tundnud. Kui viimased kaks aastat oleksid üks kuu, oleks see veebruar. Miinuskraadid, külm ja kõle. Pime.

„Ema ...“

Ta kuuleb Lovisa häält elutoadiivanilt. Arvatavasti on ta tütrele kõht tühi. Kell on varsti seitse ja tavaliselt on siis söögiaeg.

Selles pole ju midagi imelikku, et ema annab oma lapsele süüa.

Ent fakt, et ta tütar on kolmkümmend viis aastat vana, muudab olukorra ebaharilikumaks.

Lena mäletab, kuidas tal oli kombeks mõelda, et Lovisa kolib üheksateistaastasena kodust välja. *Oh, kui ma saaksin ta tagasi. Kui ta ainult koliks jälle koju. Tuleks tagasi.* Nüüd tahaks ta ajas tagasi rännata ja naerda noorele Lenale otse näkku. *Be careful what you wish for*.*

Asi pole selles, nagu ta ei armastaks oma tütart, armastab küll. Lovisa on maailma kõige toredam tüdruk. Aga viimastel aastatel on Lena maailm keerelnud Lovisa ümber.

* Ole oma soovidega ettevaatlik (ingl k).

Kõik algas sellega, et Lovisal ja ta mehel oli raskusi. Nad olid olnud kümme aastat abielus ja Lena oli see, kes soovitas neil lõpuks pereteraapiasse minna. *Big mistake**. Juba teisel seansil selgitas Tjacke (kelle nimi on tegelikult Joakim, teda ei ristitud Tjackeks), et tal on midagi rääkida.

Asi polnud selles, et ta oli kohanud kedagi teist.

Ta oli kohanud umbes viitkümmet teist.

Jah, ta oli enam-vähem seksisõltlane ja ta oli kohanud naisi tööl lõunapausi ajal, kruiisidel, kus ta käis oma meessoost sõpradega, ICA Maxi poe esisel parkimisplatsil autos.

Ta oli isegi ... jah. Ostnud teatud teenuseid. Kui kaua see on kestnud, küsis Lovisa. Ja Tjacke vastas, et kaheksa aastat.

See kõik juhtus sõbrapäeval kaks aastat tagasi. Ja siis räägitakse, et romantika on surnud?

Esimene aasta pärast lahutust oli täielik kaos. Lovisa oli totaalses šokis, mis on täiesti arusaadav. Aga ta vaimne tervis läks üha halvemaks ning kuu aega pärast lahkuminekut pandi ta psühhiaatriahaiglasse. Ja seal viibis ta peaaegu kaks kuud. Õed olid kenad inimesed, kes rääkisid pehmel toonil ja hoolitsesid tema eest. Seal oli tal turvaline olla. See oli kindel koht.

Lena veetis oma tütre saatuse tõttu palju magamata öid. Inimene tunneb ennast just nii hästi nagu tema kõige kurvem laps ja mõnikord oli tal tunne, et teda ennastki tuleks haiglasse panna. Aga ta oli sunnitud tuju üleval hoidma. Käima sotsiaalametis tööl, hoolitsema maja eest, käima raamatuklubi kohtumistel ja Lovisal külas, vähemalt üle päeva.

Mõnikord võis ta istuda üksi autos ja nutta, ahastuses selle pärast, kuidas kõik oli nii läinud. Tjacke polnud

* Suur viga (ingl k).

mingi ingel, aga ta oli siiski pereliige. Nad olid nii kaua koos olnud, et Lena pidas teda pojaks. Ja siis oli ta rikkunud Lovisa elu.

Mõne nädala pärast saab kaks aastat sellest, kui Lovisa kolis tagasi vanematekoju Lingonvägenil. Tagasi Lena juurde. Muid alternatiive polnud. Lovisa on sellest ajast saati haiguslehel olnud. Ta käib üle nädala psühhoterapeudi juures, kelle nimi on Märta ja kes näeb välja sellise inimesena, kes pole kogu oma viiekümneaastase elu jooksul jätnud maksmata ühtki arvet.

Ja siis võtab Lovisa muidugi ravimeid. Ent sellegipoolest on Lovisa ainult hale vari tütrest, kes kunagi pakatas elust ja oli täis tulevikuunistusi. Hooletusse jäetud inimvare, kellel on tühi pilk ning kes veedab oma päevi Dr. Phili kordusi vaadates.

Ja Lena – tema on ka haiguslehel. Issand jumal, kes oleks mõned aastad tagasi seda osanud arvata? Tema, kes ta ei võtnud kunagi päevagi vabaks, kui tal just silmist verd ei pursanud. Ta ei jätnud vahele ühtki koosolekut, vastas alati meilidele kohe, kui need tulid, ostis alati tordi, kui kontoris kellelgi sünnipäev oli.

Haiguslehel, omakse hooldamiseks.

Nad on Lovisaga täpselt selline ema-tüt-re-paar, kes istuvad tühjade pilkude ja pesus luitunud riietega hommiku-televisiooni diivanil ja räägivad oma „haaravat lugu“.

Lenale ei meeldi haiguslehel olija roll. Ta ei ole *selline*.

Aga tegelikult ju on. Ja tõele au andes paneb mõte tööle naasmisest ta südame kiiremini lööma. Just praegu poleks see võimalik.

„Ema ...“

Kaeblik hääl kostab läbi WC-ukse.

„Ma tulen, kullake.“

Lena jätab oma peegelpildi sinnapaika ja läheb elutuppa, kus Lovisa lamab mumifitseerunult villase teki sees teleka ees.

„Kas sul on kõht tühi?“ küsib Lena pehmel toonil.

„Jah, Kas sul ka? Tähendab, sa ei pea ...“

„Loomulikult. Ega me ennast näljutama hakka. Ma soojendan eilset hakklihakatet ja keedan makarone. Kas sobib?“

„Jah, palun.“

„Kas sa täna väljas käisid? Ilm on imeilus.“

„Ei. Ma mõtlesin, aga ei jaksanud.“

„Saan aru. Äkki homme?“

„Võib-olla.“

Lena noogutab, läheb kööki ja võtab külmkapist hakklihakatme. Ta ajab vee keema ja lisab soola. Kunagi meeldis talle süüa teha. Enam ei tee ta mingeid maitseelamust pakkuvaid toite, nüüd teeb ta lihtsalt süüa. Midagi, mida suhu pista, mis hoiab elus ja millest võiks jätkuda mitmeks päevaks.

Kuni pasta keeb, vaatab ta aknast välja. Teistes majades põlevad tuled. Ta mõtleb, kuidas naabritel ka läheb. Juba ammu ei tea ta kellegi muu kui Lovisa kohta. Mis nendes teistes ridaelamutes tegelikult toimub? Millist elu need inimesed elavad? Osa võib-olla ei elagi enam seal. Ta ise on seal kolmkümmend viis aastat elanud. Nad kolisid siia siis, kui Lovisa oli vastsündinu – aga inimesed kolivad ju kogu aeg.

Akna taga seisab pahklik õunapuu ja mõne nädala pärast see rohetab ja näitab oma roosasid õisi. Peagi on suvi käes. Lena ei tea, mida sellest arvata. Mõtleks, kui tihti ta on suve igatsenud. Enam mitte. Sest mida ta peaks tegema? Mida peaks Lovisa tegema?

Aga siis vangutab ta oma mõtete peale endamisi pead.
*Sina tõid selle inimese ilmale. Ja sa pead teda aitama päevani, mil
su jalad enam ei kannu. Kuni ta jaksab jälle omal käel edasi elada.*

Lena soojendab kastme mikrolaineahjus üles ja paneb
kahte sügavasse taldrikusse.

Küsimus on lihtsalt selles, millal see päev tulema peaks.